

*Impressie van onderdeel 'the whole system in the room'
(themabijeenkomst 12 december 2019)*

WIJK-UP CALL!

**Interprofessioneel en transmuraal leren
samenwerken voor betere ouderenzorg in
Amsterdam-Zuidoost**

[ANNA REYNVAAN PRAKTIJKPRIJS](#)

Namens de gehele projectgroep van Wijk-Up Call! dienen wij ons interprofessionele en transmurale initiatief in waarmee we de zorg voor ouderen in Amsterdam-Zuidoost verbeteren.

[De I-ALWP Amsterdam-Zuidoost](#)

Waar innovatief onderwijs en kwaliteit van zorg samenkomen!

Samenvatting

De Wijk-Up Call! is een vernieuwend project waarbinnen een bijzonder samenwerkingsverband bestaat van onder andere diverse opleidingen van de Hogeschool van Amsterdam, het ROC van Amsterdam, Cordaan, de Ouderenadviesraad Zuidoost en ZonMW.

Door studenten, professionals en docenten van verschillende opleidingen binnen wijkteams en de WijkKliniek samen te laten leren en werken biedt de interprofessionele, transmurale leerwerkplaats Amsterdam-Zuidoost een optimale plek voor het opleiden van de zorg- (en welzijns)professional van de toekomst. Het project richt zich nu op ouderen in Amsterdam-Zuidoost, maar dit initiatief kan zich als olievlek verspreiden in Nederland (en ook daarbuiten).

Het doel van het project, ouderen in Amsterdam-Zuidoost langer, plezieriger en in een betere gezondheid thuis laten wonen wordt bereikt doordat studenten, professionals en docenten vanuit een breder perspectief met de cliënt¹ zijn gaan samenwerken. Doordat zij bijvoorbeeld in het gezamenlijk onderwijs de patiënt van vandaag inbrengen, redeneren over de muren van hun stagelocatie heen en doordat zij de perspectieven van andere professionals horen, leren ze hun professionele netwerk optimaal te benutten voor hun cliënt. Uitkomsten van onderwijs worden niet alleen gebruikt voor verbetering van deze cliënt, maar voor alle toekomstige cliënten.

We merken dat dit initiatief als katalysator werkt voor de betrokken ouderen, studenten, professionals en docenten die, ondanks de uitdagingen van Corona zich steeds vol enthousiasme hebben ingezet en merken dat de zorgverlening echt verbetert.

“Interprofessionele zorg en brede samenwerking zijn een welkom antwoord op de vraag naar goede wijkzorg van kwetsbare ouderen die zelfstandig thuis wonen. Alleen al om die reden verdient het project Wijk-Up Call brede navolging.” Ouderenadviesraad Zuidoost

¹ Waar cliënt staat kan ook patiënt gelezen worden.

Wijk-Up Call! Interprofessioneel en transmuraal leren samenwerken voor betere ouderenzorg in Amsterdam-Zuidoost

Introductie

Het spreekwoord 'jong geleerd is oud gedaan' blijkt nog altijd actueel. Dat bewijst het succes van de in 2020 gestarte interprofessionele en transmurale leerwerkplaats (I-ALWP) in Amsterdam-Zuidoost.

Bij deze leerwerkplaats werken studenten van verschillende opleidingen van hbo en mbo-niveau met elkaar samen tijdens hun stage. Ze krijgen samen onderwijs en werken samen aan opdrachten waardoor ze tijdens hun stage vanuit een breder perspectief leren

kijken naar cliënten. Dit zorgt ervoor dat ze tijdens en na hun stage en na het afronden van hun opleiding hun verbrede netwerk benutten om de zorg rondom cliënten te verbeteren. We leiden hierdoor de *zorgprofessional van de toekomst* op!

"Mbo- en hbo-verpleegkundigen leren wel andere dingen tijdens hun opleiding, maar we zijn niet elkaars concurrenten. Ik denk juist dat we van elkaar kunnen leren. Een voorproefje kreeg ik laatst op een themadag van Wijk-Up Call!, waar we allemaal samenkwamen: studenten Verpleegkunde van het ROC, en studenten HBO-V, Ergotherapie en Fysiotherapie van de HvA.

Ik merkte daar dat je samen echt slimme ideeën bedenkt om de overgang van een patiënt naar huis beter te laten verlopen. Alleen zou ik er niet snel opkomen. Maar ik wil graag alles over mijn vak leren en daarom ben ik zo enthousiast over mijn stage." Student verpleegkunde ROCvA

"Als een patiënt van het ziekenhuis naar het revalidatiecentrum verhuist, dan proberen verschillende zorgverleners uit te zoeken wat iemand kan en wil. Alleen doen ze dat allemaal vanaf hun eigen "eilandjes", zonder dit in teamverband af te stemmen. Bespreek met elkaar: welke kant willen we op? Welke informatie hebben we nodig? En wie is daarvoor verantwoordelijk?" Student ergotherapie

Naast studenten werken ook zorgprofessionals en docenten in het opgebouwde leernetwerk rondom de leerwerkplaats aan interprofessionele competentie-ontwikkeling. Hiermee is dit project ook een goed voorbeeld van de integratie van praktijk, onderwijs en onderzoek.

Mevrouw Punt

Mevrouw Punt (75) is een alleenstaande vrouw zonder familie (op een dementerende tante na). Haar sociale netwerk bestaat uitsluitend uit contacten in vrijwilligerswerk en als mantelzorger van haar tante. Na (wederom) een val vanwege orthostatische hypotensie wordt zij met een enkelfractuur opgenomen in de WijkKliniek² (1). Mevrouw Punt herstelt goed en na anderhalve week zou ze met thuiszorg weer naar huis mogen. Zij lijkt een stoere, onafhankelijke vrouw die dit maar wat graag weer wil want afhankelijk zijn vindt zij verschrikkelijk.

Als een verpleegkundige wat doorvraagt blijkt ze echter wel zorgen over haar thuissituatie te hebben.

Normaal is zij zeer actief als vrijwilliger en in hobbyclubjes en Corona heeft al veel daarvan onmogelijk gemaakt. Nu mevrouw Punt verminderd mobiel is, kan ze zelfs de deur niet meer uit en wordt haar kwetsbaarheid zichtbaar: haar activiteiten als vrijwilliger en in de clubjes gaan deels online door, maar mevrouw Punt beschikt niet over de benodigde digitale middelen en vaardigheden. Zo mist zij al haar contacten.

"Ik wil het allemaal zelf kunnen, als ik iets uit handen geef dan ben ik bang dat dat het begin is...dat ik dan geen regie meer heb over mijn leven" Mevrouw Punt

² De WijkKliniek is een nieuw zorgconcept voor kwetsbare ouderen die normaalgesproken in het ziekenhuis worden opgenomen vanwege acute medische problemen. In de WijkKliniek is er zowel acute medische zorg, als goede ondersteuning en begeleiding om zo fit mogelijk weer naar huis te kunnen.

Aanleiding:

Het is bekend dat zorg- en welzijnsproblemen bij ouderen, zoals bij mevrouw Punt, vaak leiden tot sociale problemen en andersom. In Amsterdam-Zuidoost wonen veel ouderen met complexe problematiek op diverse domeinen zoals gezondheid, welzijn, wonen en financiën.

"Ze denken altijd dat je zo een blik mantelzorgers opentrekt, maar dat is voor de meeste ouderen helemaal niet vanzelfsprekend. Thuis blijven wonen is ook niet altijd onze vrije keuze, maar komt mede omdat de politiek heeft besloten dat ouderen langer thuis moeten wonen, en veel verzorgingstehuizen gesloten werden." Ouderenadviesraad Zuidoost

In het door ZonMw gesubsidieerde project 'Wijk-Up Call! (2)' zoekt het projectteam naar oplossingen voor deze complexe problemen. Het projectteam gaat uit van een nauwe samenwerking tussen professionals, ouderen, docenten en studenten van zorg én welzijn. Het doel: ouderen in Amsterdam-Zuidoost langer, plezieriger en in een betere gezondheid thuis laten wonen en patiënten in de WijkKliniek na hun ontslag zo goed mogelijk weer thuis laten functioneren.

Voor dit doel is een leernetwerk van betrokken professionals, ouderen en docenten opgebouwd, rondom hbo- en mbo-studenten die bij de leerwerkplaats Amsterdam-Zuidoost van de WijkKliniek en de Wijkteams in Amsterdam-Zuidoost stage lopen en stageonderwijs volgen.

De I-ALWP Amsterdam-Zuidoost

De I-ALWP Amsterdam-Zuidoost is vernieuwend vanwege het interprofessionele en transmurale karakter, zowel in het stagelopen als binnen het stage-onderwijs en de themadagen (3). Deze leerrijke omgeving biedt stageplaatsen aan mbo- en hbo-studenten van de opleidingen Verpleegkunde, Fysiotherapie en Ergotherapie. De studenten uit de Wijkteams en de WijkKliniek nemen deel aan interprofessioneel onderwijs, georganiseerd op locatie en aan themadagen (door

"Op de leerwerkplaats hoor je nog eens terug hoe het nu met die patiënt thuis gaat, want daar komen ook verpleegkundigen uit de wijkzorg. Dat is hartstikke leuk en leerzaam." Student HvA-verpleegkunde

de coronamaatregelen momenteel online). De themadagen vormen een platform voor professionals en docenten van bovengenoemde opleidingen én van de opleidingen Voeding en Diëtetiek, Social Work en Sociaal Juridische

Dienstverlening. Dit platform biedt de mogelijkheid voor het delen van inhoudelijke expertise én inzicht rondom actuele thema's wat een bijdrage levert aan de kwaliteit van patiëntenzorg in de wijk en WijkKliniek.

Het I-LNW

Het leernetwerk (I-LNW) rondom de leerwerkplaats richt zich op interprofessionele samenwerking en het creëren van draagvlak onder professionals van deelnemende organisaties en betrokkenen vanuit de doelgroep. Het leernetwerk maakt gebruik van *meekijken in elkaars praktijk*,

interprofessionele wijkanalyses en *scholing gericht op interprofessioneel opleiden en samenwerken* om interprofessionele competentie-ontwikkeling te bevorderen. Het leernetwerk borgt zich op een

natuurlijke wijze rondom de leerwerkplek doordat de professionals die zich hard maken voor het leerklimaat van studenten en optimale zorg voor hun cliënten, de kern vormen van het leernetwerk.

"Elke discipline is essentieel in een dergelijk netwerk. Elkaar weten te vinden en in te zetten op het juiste moment en de juiste plaats dat is zo belangrijk!" Docent ergotherapie

Succesvolle methodes

Naast vernieuwing op het gebied van transmuraal en interprofessioneel samenwerken in Amsterdam-Zuidoost, gebruikt het projectteam binnen de Wijk-Up Call! tijdens themadagen beproefde leermethodes die eerder succesvol bleken bij *Fit-For-Practice*; de academische leerwerkplaatsen in het Amsterdam UMC (locatie AMC).

"Juist de interactie tussen studenten van WijkKliniek, thuiszorg en ziekenhuis was heel sterk!" Deelnemer themabijeenkomst 'Niet alleen'

Bij de themadagen/-bijeenkomsten staan drie beproefde leermethodes centraal die het mogelijk maken om inhoudelijke expertise en inzichten met elkaar te delen:

- *Masterclasses*: een expert geeft interactief onderwijs over het gekozen thema en maakt hierbij gebruik van de actualiteit (in onderzoek of inzichten).
- *The whole system in the room*: in een gesprek met professionals en cliënt/mantelzorgers staat de ervaren zorg, gerelateerd aan het thema centraal.
- *Follow-the-patient*: een evaluatie van een cliëntentraject door studenten, vanuit het perspectief van de cliënt.

"Bij zo'n thuisbezoek kwamen we erachter dat de patiënt niet wist wat hij thuis wel of niet mocht doen om fit te blijven. Met de fysiotherapeut bedachten we daarom een beweegboekje voor hem, met daarin oefeningen die iemand in de WijkKliniek én thuis kan doen." Student HvA-Verpleegkunde

Enkele resultaten

- De aantrekkelijkheid van werken in de ouderenzorg wordt met dit project verhoogd:
 - Twee HBO-Verpleegkunde studenten en een Ergotherapiestudent kozen ervoor om hun carrière te starten binnen de setting van hun afstudeerstage. De leerwerkplaats in Amsterdam-Zuidoost lijkt bij te dragen aan

"Thuiszorg is leuker dan verwacht en deze vorm van stagelopen is naast leerzaam ook heel gezellig!" Student HvA-Verpleegkunde

het binden, boeien en behouden van studenten voor de ouderenzorg.

- Studenten en professionals van verschillende zorgterreinen geven aan elkaar bij cliëntproblemen sneller op te zoeken omdat ze elkaar kennen van onderwijs- en themabijeenkomsten en weten hoe ze optimaal van elkaars expertise gebruik kunnen maken. Het denken in zorgketens is bijna vanzelfsprekend geworden.
- Themabijeenkomsten bieden professionals, docenten en studenten een platform voor het delen van inhoudelijke expertise én inzicht rondom actuele thema's. Enkele concrete resultaten waarbij de zorg voor morgen werd verbeterd:
 - een *beweegboekje* dat patiënten stimuleert om al in de kliniek meer te bewegen, maar ook bij thuiskomst.
 - de *warme overdracht* vanuit de WijkKliniek naar de Wijkteams (en andersom) zodat de zorg vloeiend doorgaat.
 - studenten die vanuit het thema eenzaamheid leren hoe zij het taboe rondom vragen over eenzaamheid kunnen doorbreken (ook in het ziekenhuis).

"Het grootste probleem dat we moeten oplossen (de miscommunicatie tussen zorgverleners, als een patiënt na een opname weer thuiskomt) is mij heel duidelijk geworden. Daarin kan ik zeker een rol spelen. Het gaat vaak mis bij de overdracht tussen huisarts, ziekenhuis of zorginstelling en thuiszorg. Wij kunnen samen een verschil maken, door met elkaar te bedenken wat de patiënt nodig heeft." Student verpleegkunde ROCvA

- ideeën vanuit de samenwerking met faculteit maatschappij en recht zijn opgevolgd om digitale middelen in te zetten tegen eenzaamheid.
- Professionals uit de wijk en de WijkKliniek merken op dat de aanwezigheid van de studenten van de leerwerkplaats en de extra activiteiten die hierbij worden georganiseerd, een positieve invloed hebben op de teams. De teams hebben meer aandacht voor interprofessioneel en transmuraal denken, klinisch redeneren en Evidence Based Practice.

"Waar mogelijk lopen we met elkaar mee, dus vanuit WijkKliniek een dagje mee in de wijk of met de fysiotherapie, zo leren we nog meer 'over de schutting te kijken'" Student HvA- Verpleegkunde

"In het gezamenlijke onderwijs wordt kennis gedeeld en dat is in mijn ogen heel waardevol: de huidige groep stagiaires is heel gemotiveerd en heeft het voor elkaar gekregen om een webinar over vallen op te zetten. In de praktijk kunnen we deze kennis weer toepassen!" Wijkverpleegkundige

- Activiteiten zoals de wijkscan die maakten dat kennis over het netwerk van en door professionals in de doelgroep optimaal benut wordt voor de zorg aan patiënten.
 - Studenten werken samen met professionals aan klinische onzekerheden die zij in de praktijk tegenkomen. Doordat zij klinisch redeneren en Evidence Based Practice direct toepassen op een casus uit de dagelijkse praktijk, wordt het Evidence Based denken bevorderd.
- Het projectteam gaf in februari 2021 een workshop Interprofessioneel Opleiden aan HvA-collega's tijdens de jaarlijkse Kennisparade. Het projectteam presenteerde deze interprofessionele leerwerkplaats als *best practice*; als voorbeeld hoe opleidingen grootstedelijke of maatschappelijke uitdagingen meer in gezamenlijkheid kunnen oppakken. Er was een brede interesse van collega's uit alle HvA-faculteiten.

Succesfactoren

De volgende elementen hebben positief bijgedragen aan de succesvolle implementatie van dit project:

"De samenwerking van Cordaan Wijkzorg en de WijkKliniek binnen dit project en deze leerwerkplaats heeft mijn werk als verpleegkundige uitdagender en waardevoller gemaakt" Verpleegkundige WijkKliniek

- Enthousiaste betrokken in het projectteam. Zij creëerden in hun organisatie draagvlak en randvoorwaarden om dit vernieuwende initiatief tot een succes te maken. De studenten die zijn blijven werken nemen nu als professional actief deel aan het project en binnen het netwerk.

"Dat zoveel mensen ondanks Corona betrokken bleven, en bijvoorbeeld actief hebben deelgenomen aan deze digitale themabijeenkomst eenzaamheid. Ik heb me hierover verbaasd, heb ervan geleerd en ervan genoten." Docent ROCvA

- Het gebruik maken van bestaande succesvolle leermethoden zoals de themabijeenkomsten, die nu ook online een toegevoegde waarde hebben.
- Het gebruik maken van bestaande structuren binnen de HvA zoals die nu al binnen stages bij alle opleidingen bestaan. Elke opleiding laat studenten stagelopen, en overal begeleiden docenten en professionals deze stagiaires. Wij leverden de inspanning om raakvlakken te zien en de bewustwording te creëren waardoor je met elkaar verder komt. We brengen mensen met elkaar in contact en zien mooie resultaten ontstaan doordat studenten, professionals en docenten het ervaren als een katalysator en samen verder willen gaan.

Hoe gaat het verder met mevrouw Punt?

Vanwege haar ervaring met de I-ALWP Amsterdam-Zuidoost en haar zorgen over haar sociale contacten wordt Mw Punt benaderd voor een themabijeenkomst over eenzaamheid. Ze wil graag meewerken aan een interview over eenzaamheid om anderen iets te leren over de omgang met (verborgen) eenzaamheid.

"Ik vind het belangrijk bij te dragen aan de ontwikkeling van de jeugd en daarnaast vind ik het leuk iets nieuws te doen." Mevrouw Punt

Als mevrouw Punt voor deze themabijeenkomst geïnterviewd wordt via Microsoft Teams (met technische ondersteuning) en daarmee voor het eerst in contact komt met digitale mogelijkheden is ze enorm enthousiast, er ging 'een hele nieuwe wereld' voor haar open. Ze baalt dan ook dat ze nooit heeft geleerd hoe ze moet omgaan met een computer. 'Nu is het te laat' zegt ze. Ze heeft geen geld voor een laptop, tablet of smartphone, en ook ondersteuning door een student is voor haar te duur. In de themabijeenkomst blijkt het succes van de integrale aanpak met behulp van alle professionals: het blijkt namelijk dat hier oplossingen voor zijn, zodat ook mevrouw Punt kan gaan deelnemen aan de digitale maatschappij en zo haar belangrijke inbreng in de wijk kan voortzetten.

Verder met onze ambitie

Na deze succesvolle implementatie in Amsterdam-Zuidoost is nu onze ambitie: elke stageplaats zo interprofessioneel en transmuraal mogelijk inrichten zodat ouderen zoals mevrouw Punt de beste mogelijke zorg ontvangen.

Hiervoor richten we ons enerzijds op het borgen en verder uitbouwen van deze

"De Wijk-Up Call! heeft deuren voor mij geopend waarvan ik niet wist dat deze binnen mijn bereik lagen." Verpleegkundige WijkKliniek

innovatie: studenten van de opleidingen Voeding en Diëtetiek, Sociaal Juridische Dienstverlening en Social Work zijn goed vertegenwoordigd in het leernetwerk en binnen de themabijeenkomsten. Het projectteam verricht grote inspanningen om deze studenten aankomend studiejaar via stages weer of alsnog aan te laten haken bij de leerwerkplaats.

Daarnaast gaan we door met het delen van onze kennis en ervaring met andere zorg- en onderwijsinstellingen. We richten ons hiervoor ook op het betrekken van de sleutelfiguren uit verschillende organisaties.

Dit voorstel is ingediend door

Sanne Nissink (projectleider leerwerkplaats en docent Verpleegkunde): s.nissink@hva.nl

Isabelle Konst (praktijkopleider en verpleegkundige WijkKliniek): ikonst@cordaan.nl

Berna Sol (projectleider leernetwerk en docent Verpleegkunde): b.h.sol@hva.nl

Marjon van Rijn (docent Verpleegkunde en senior onderzoeker): m.van.rijn4@hva.nl

Eveline Roemer (voormalig student, verpleegkundige WijkKliniek): eroemer@cordaan.nl

Rita Helleman (docent Verpleegkunde ROCvA): r.helleman@rocva.nl

Saskia Kleene (wijkverpleegkundige Cordaan): skleene@cordaan.nl

Annamarie Valkema (opleidingsadviseur Cordaan): avalkema@cordaan.nl

Erica Blokker (docent Ergotherapie): h.j.m.blokker@hva.nl

Met dank aan de betrokken organisaties

- Ouderenadviesraad Zuidoost
- Cordaan
- WijkKliniek
- ROC van Amsterdam
- BOOT Zuidoost
- RIVM
- HvA, opleidingen Ergotherapie, Fysiotherapie, Sociaal Juridische Dienstverlening, Social Work, Verpleegkunde en Voeding en Diëtetiek.
- HvA, lectoraten 'Participatie en Omgeving', 'Voeding en Beweging', 'Integratie psychiatrische en somatische zorg' en 'Gezondheid en Omgeving'.

Een impressie

Via onderstaande links vind u een impressie van onze laatste themabijeenkomst 'Niet Alleen'

- Het programma en de invulling via: <https://sway.office.com/4EltGvM39VWuNzKn?ref=Link>
- De terugkoppeling en evaluatie via: <https://sway.office.com/wGVOyN8Aa3YR95Pg?ref=Link>

Bronnen

- 1) Cordaan. <https://www.cordaan.nl/nieuw-zorgconcept-de-wijkkliniek> (geraadpleegd op 3 maart 2021)
- 2) ZonMW. <https://www.zonmw.nl/nl/onderzoek-resultaten/ouderen/programmas/project-detail/kennisontwikkeling-langdurige-zorg-en-ondersteuning/wijk-up-call-leernetwerk-amsterdam-zuidoost/> (geraadpleegd op 3 maart 2021)
- 3) Hogeschool van Amsterdam. *Urban Vitality*. <https://www.hva.nl/urban-vitality/gedeelde-content/projecten/verpleegkunde---integratie-van-psychiatrische-en-somatische-zorg/wijk-up-call.html> (geraadpleegd op 3 maart 2021)